

HET BEWAREND BESLAG OP ZEE- EN BINNENSCHEPEN (Slot)

Walter Verstrepen

Onder wetenschappelijke begeleiding
van Prof. Lemmens (KUL)

Hoofdstuk III BORGSTELLING

Afdeling I Tegenborgstelling

1. Rechtsgrond

De ratio legis van de tegenborgstelling moet m.i. gezocht worden in de gevolgen of beter repercüties die door het immobiliseren van een schip worden veroorzaakt. Alleen nog maar de financiële gevolgen voor de beslagene kunnen desastreuze afmetingen krijgen wanneer hij een slechte credibiliteit heeft en het kan zelfs tot een faling leiden.

De beslagrechter kan krachtens art. 1467, 2° lid Ger. W. het verlot tot het leggen van bewarend beslag op een schip afhankelijk maken van een borgstelling ten laste van de beslaglegger, beter gekend als tegenborgstelling. De tegenborgstelling beoogt de solvabiliteit van de beslaglegger te garanderen, voor het geval hij veroordeeld wordt tot een betaling van een schadevergoeding wegens onrechtmatig beslag (1).

De tegenborgstelling dient aldus tot zekerheid van de beslagene. Ze is de keerzijde van de soepele procedure die in art. 1468 Ger. W. het bewarend beslag op een zeeschip op grond van een loutere bewering van de schuldeiser toestaat (2).

Bij bewarend beslag op binnenschepen kan er op grond van art. 1467, 2° lid Ger. W. ook een tegenborgstelling geëist worden van de aspirant beslaglegger. Zoals reeds vermeld is dan art. 1415 Ger. W. van toepassing.

(1) SMEESTERS, C. en WINKELMOLEN, G., o.c., III, p. 435, nr. 1236.

(2) Beslagr. Antwerpen, 21 april 1977, "Volta Wisdom", *onuitg.*, aangehaald door DELWAIDE, L., *l.c.*, p. 250, nr. 8; Beslagr. Antwerpen, 24 oktober 1980, "Deifivos", *Rechtspr. Antw.*, 1979-80, 456; Beslagr. Antwerpen, 18 december 1980, "Evmits", *onuitg.*, aangehaald door DELWAIDE, L., *l.c.*, p. 250, nr. 8; DUJARDIN, R., o.c., p. 30, nr. 117; STORME, M., *l.c.*, p. 423, nr. 5.

De tegenborgstelling kan, maar hoeft niet altijd te worden opgelegd, de beslaglegger kan hierover vrij beslissen. Ze kan slechts opgelegd worden nadat de schuldeiser de toelating tot bewarend beslag aan de beslagrechter gevraagd heeft.

Om bewarend beslag te leggen krachtens een vonnis ten gronde cf. art. 1414 Ger. W., is geen tegenborgstelling vereist.

Bij de Antwerpse rechtspraak wordt zonder uitzondering systematisch de tegenborgstelling opgelegd doch de openbare besturen en bemanningen worden ervan ontheven (3).

Ik betwijfel dat de beslagrechter onnodig de tegenborgstelling zal eisen, alhoewel de mogelijkheid steeds bestaat (4).

2. Berekening

Het is van belang dat de tegenborgstelling de mogelijke schade zoveel mogelijk dekt. De beslagrechter moet zelf de omvang van de som berekenen.

In Antwerpen maakt de rechtspraak gebruik van een algemeen toegepaste berekeningsregel nl. 65 fr./dwt. voor het beslagen zeeschip en 32 tot 40 fr./dwt. voor het beslagen binnenschip (5).

De bekomen tegenborgstellingsom vergoedt de mogelijke schade voor een inoperationaliteit van 5 dagen (6).

3. Voorwaarden

De wetgever voorzag in art. 1467, 2° lid Ger. W. dat de tegenborgstelling geëist kan worden, maar bepaalde niet onder welke vorm dit moet gebeuren. De beslagrechters zijn dan ook vrij die te bepalen. Nochtans bepalen ze het meestal niet en laten ze de beslaglegger volledig in het ongewisse over bepaalde modaliteiten van de zekerheid.

De grondvoorwaarden van de tegenborgstelling liggen vervat in de artn. 2018, 2019, 2020 en 2040 e.v. B.W. betreffende de wettelijke en gerechtelijke borgtocht (7).

De tegenborgstelling wordt, afhankelijk van het oordeel van de beslagrechter, al dan niet toegepast, waardoor het een gerechtelijke borgtocht

(3) Beslagr. Antwerpen, 2 november 1972, "Lykavitos", *Rechtspr. Antw.*, 1972, 334; DELWAIDE, L., *o.c.*, p. 191, nr. 171; THEUNIS, J., *l.c.*, p. 1467-5, nr. 4.

(4) Rouen, 19 juni 1984, "Atlantic-Mariner", *D.M.F.*, 1985, 167.

(5) Een ton deadweight is 1.025 kg. DELWAIDE, L., *o.c.*, p. 191, nr. 171, vn. 17; DUJARDIN, R., *o.c.*, p. 28, nr. 112; THEUNIS, J., *l.c.*, p. 25, nr. 3.1.

(6) KEGELS, T., *l.c.*, p. 14; STORME, M., *l.c.*, p. 423, nr. 5.

(7) Brussel, 11 juli 1927, *Jur. Anvers*, 1929, 17; Rb. Antwerpen, 16 april 1926, *Jur. Anvers*, 1926, 53; THEUNIS, J., *l.c.*, p. Art. 1467-5, nr. 4.

wordt. Art. 1467, 2° lid Ger. W. voorziet voor de beslagrechters een keuze mogelijkheid in het opleggen van de tegenborgstelling.

In de praktijk wordt de tegenborgstelling doorgaans verstrekt door middel van een bankgarantie waarbij een bank of een gekende verzekeringsinstelling of P&I Club zich onherroepelijk, hoofdelijk en ondeelbaar borg stelt voor de betaling van het in de beschikking van de beslagrechter gestipuleerde bedrag (8).

De rechtspraak heeft zich reeds verscheidene malen uitgesproken over de niet-rechtsgeldige tegenborgstelling (9).

Het is nodig dat de beslaglegger, rekening houdend met de na te leven termijn, de originele akte, houdende de borgstelling, voor het verstrijken van die termijn overhandigt aan de beslagene. Het is dan misschien aanbevelingswaardig ten einde een afdoend bewijs te hebben dat het dokument door de gerechtsdeurwaarder aan de kapitein en/of de reder en/of de schuldenaar en/of zijn agent en/of hun raadsman wordt betekend (10). De gewone afgifte in ruil voor een tegenbewijs is ook mogelijk, doch is af te raden. Het betekeningsexploot of het ontvangstbewijs moet het uur van betekening of ontvangst vermelden ter verificatie (11).

De originele borgbrief dient dan ter beschikking gesteld te worden van of betekend te worden aan een van de geadresseerden (12).

Het is niet onnodig, dit om mogelijke discussies te omzeilen, een voor eensluidend verklaard afschrift van de originele borgstellingsakte aan het betekeningsexploot of ontvangstbewijs te hechten (13).

Meestal wordt de akte van borgstelling gewoon tussen de advocaten van de partijen uitgewisseld. Hierdoor wordt de raadsman van de beslagene in het bezit gesteld van de originele borgbrief (14).

Ook hier is het best de vermelding van het uur van de overhandiging schriftelijk vast te leggen (15). De beslaglegger heeft ongetwijfeld het recht, dat normaliter iedere schuldenaar rechtens toekomt, over te gaan tot kantonement cf. art. 1403 et seq Ger.W., wanneer in de beschikking tot

(8) DELWAIDE, L., *o.c.*, p. 194, nr. 173; DUJARDIN, R., *o.c.*, p. 29, nr. 115; THEUNIS, J., *l.c.*, p. 1467-5, nr. 4; THEUNIS, J., *l.c.*, p. 26, nr. 3.1.

(9) Beslagr. Antwerpen, 1 februari 1974, "Calypso IV", *Rechtspr. Antw.*, 1973, 346 en *Eur. Vervoerr.*, 1974, 277; Beslagr. Antwerpen, 10 februari 1977, "Marie-L", *onuitg.*, aangehaald door DELWAIDE, L., *l.c.*, p. 250, nr. 8; Beslagr. Brugge, 3 oktober 1978, "Rey®Gas", *onuitg.*, aangehaald door DELWAIDE, L., *l.c.*, p. 250, nr. 8; Beslagr. Antwerpen, 18 december 1980, "Evmits", *onuitg.*, aangehaald door DELWAIDE, L., *l.c.*, p. 250, nr. 8 en DUJARDIN, R., *o.c.*, p. 29, nr. 114.

(10) DUJARDIN, R., *o.c.*, p. 29, nr. 115.

(11) *Ibid.*, p. 29, nr. 115.

(12) *Ibid.*, p. 29, nr. 115.

(13) *Ibid.*, p. 30, nr. 115.

(14) *Ibid.*, p. 30, nr. 115.

(15) *Ibid.*, p. 30, nr. 115.

verlof voor het leggen van bewarend beslag de verstrekking van de borgstelling niet gespecificeerd is, maar enkel over een "zekerheid" wordt gesproken (16).

4. Na te leven termijn

De termijn dient om binnen die periode de borgstelling te leveren. Die deadline is meestal zeer kort (17). Hij begint te lopen vanaf het ogenblik van de beslaglegging, nl. het moment waarop het afschrift van het beslag-exploot aan de kapitein of bij diens afwezigheid aan de persoon die hem vervangt (18).

De gerechtsdeurwaarder zal daarom steeds het uur bij iedere betekening in zijn exploot vermelden, ook al is dit door geen enkele wet voorgeschreven (19).

Slaagt de beslaglegger er niet in om binnen de tijdslimiet voor een tegenborg te zorgen, dan is cf. art. 1467, 2° lid Ger. W. het bewarend beslag onbestaand (20).

5. Rechtsmiddelen

De partijen in het geding, nl. de beslaglegger, beslagene en iedere belanghebbende, hebben rechtsmiddelen tegen de beschikking van de beslagrechter cf. art. 1419 Ger. W..

Zo kan overeenkomstig art. 1419, 1° lid, 1122, 1125, 1033 en 1034 Ger. W. de beslagene en iedere belanghebbende derdenverzet instellen tegen de beschikking waarbij toelating tot bewarend beslag verleend werd of zo hij de opgelegde tegenborg niet voldoende acht (21). Het derdenverzet kan de tegenborgstelling verhogen wanneer het inbeslaggenomen schip een grote waarde blijkt te hebben dan uit zijn geringe tonnenmaat volgt (22).

(16) CHABOT-LEONARD, D., *Saisie conservatoires et saisie-exécutions*, Brussel, Bruylant, 1979, 159-161; DELWAIDE, L., *o.c.*, p. 194-195, nr. 174.

(17) THEUNIS, J., *l.c.*, p. Art. 1467-6, nr. 4.

(18) DUJARDIN, R., *o.c.*, p. 28, nr. 113.

(19) *Ibid.*, p. 28, nr. 113; THEUNIS, J., *l.c.*, p. 1467-6, nr. 4.

(20) Beslagr. Antwerpen, 7 januari 1971, "Sunrana", *onuitg.*, aangehaald door DELWAIDE, L., *l.c.*, p. 250, nr. 8 en DUJARDIN, R., *o.c.*, p. 28, nr. 111; Beslagr. Antwerpen, 1 februari 1974, "Calypso IV", *Eur. Vervoerr.*, 1974, 277, en *Rechtspr. Antw.*, 1974, 345 *contra* ten onrechte Beslagr. Antwerpen, 7 mei 1971, "Crown III", *onuitg.*, aangehaald door DELWAIDE, L., *l.c.R.*, p. 250, nr. 8; Beslagr. Antwerpen, 21 april 1977, "Volta Wisdom", *onuitg.*, aangehaald door DELWAIDE, L., *o.c.*, p. 192, nr. 171, vn. 19; Beslagr. Antwerpen, 7 en 10 september 1984, "Celtic Venture", *Eur. Vervoerr.*, 1985, 136.

(21) THEUNIS, J., *l.c.*, p. Art. 1467-6, nr. 4.

(22) Beslagr. Antwerpen, 15 januari 1981, "Orcombe", *onuitg.*, A.R., nr. 68.487, aangehaald door BEIRENS, J., *l.c.*, p. 1467/A/4, nr. A.

De beslagrechter zal de tegenborg niet verhogen wanneer de beslagene zelf fout heeft aan de grotere schade door de inoperationaliteit (23).

De beslagene kan na het verstrijken van de termijn voor derdenverzet geen tegenborgstelling meer vorderen, wanneer de beslagrechter in zijn beschikking oordeelde dat dit niet nodig was (24).

De situatie waar de beslagrechter zonder tegenborgstelling verlof verleent tot bewarend beslag op het schip en de beslagene een zekerheid verstrekt waardoor het beslag opgeheven wordt en de beslagene van de beslagrechter een tegenborgstelling vordert, verdient wel wat aandacht. De rechtsspraak oordeelde dat er een dading was tot stand gekomen, omdat de beslagene zonder voorbehoud van het recht tot het vorderen van een tegengarantie, zekerheid had gesteld (25).

Heeft de beslaglegger tegen de opgelegde tegenborgstelling rechtsmiddelen?

Hierover bestaat onenigheid in de rechtsleer (26).

Zo mag de beslaglegger/verzoeker hoger beroep instellen tegen een beschikking die hem volledig of gedeeltelijk afwijst, dit moet evenwel binnen de maand na de kennisgeving van de beschikking gebeuren (27). Als hij dit niet doet, kan hij geen wijziging van de tegenborgstelling vragen bij tegenvordering naar aanleiding van een derdenverzet van de beslagene.

De beslaglegger zal dan op de definitieve beslissing van de feitenrechter moeten wachten om de gestelde zekerheid terug te krijgen.

Indien de beslaglegger bij verzoekschrift de wijziging of de intrekking van de beschikking zou vragen moet er aan twee voorwaarden van art. 1032 Ger. W. voldaan zijn (28). Deze twee voorwaarden zijn cumulatief: nl. als er gewijzigde omstandigheden zijn en onder voorbehoud van de door derden verkregen rechten. In de procedure bij verzoekschrift, tot het verlenen van de toelating om bewarend beslag op een schip te leggen, is de beslagene een derde t.o.v. de verleende beschikking. Hierop betrekking hebbend, kan de beslagrechter, zonder afbreuk te doen aan de rechten van de beslagene, hem naderhand niet veroordelen tot de teruggave van de tegenborg-

(23) Beslagr. Antwerpen, 8 januari 1982, "Georgios T. Koropoulos", *onuitg.*, A.R., nr. 76. 077, aangehaald door BEIRENS, J., *l.c.*, p. 1467/A/5, nr. A.

(24) Beslagr. Antwerpen, 2 november 1972, "Lykavitos", *Rechtspr. Antw.*, 1972, 334.

(25) Beslagr. Brugge, 3 oktober 1978, "Rey-Gas", *onuitg.*, aangehaald door DELWAIDE, L., *l.c.*, p. 250, nr. 8; DELWAIDE, L., *o.c.*, nr. 171, p. 192-193.

(26) DELWAIDE, L., *o.c.*, p. 192, nr. 171 *contra* THEUNIS, J., *l.c.*, p. Art. 1467-5, nr. 4; THEUNIS, J., *l.c.*, p. 25, nr. 2.2. THEUNIS vindt dat het opleggen van de tegenborgstelling een "jurisprudence gracieuse" is waartegen de beslaglegger geen hoger beroep kan instellen.

(27) Art. 1031, 1° lid Ger. W.

(28) THEUNIS, J., *l.c.*, p. 1467-6, nr. 4.

stelling, wanneer het beslag reeds is opgeheven door het borgstellen van de beslagene om zijn schip vrij te krijgen (29).

De herziening of opheffing van de tegenborgstelling kan enkel in de procedure ten gronde door de beslaglegger worden gevorderd (30). Niettemin kan de beslaglegger op grond van art. 1032 Ger. W. hoger beroep instellen indien hij dit binnen de termijn van één maand doet cf. art. 1034 Ger. W..

6. Dwangmiddelen

a. Onbestaanbaar beslag

Indien de beslaglegger de tegenborgstelling niet of niet tijdig stelt, dan wordt cf. art. 1467, 2° lid Ger. W. het bewarend beslag als niet bestaande beschouwd.

De "onbestaanbaarheid" is een veel zwaarder dwangmiddel dan de nietigheid (31). Het niet stellen van de tegenborg kan evenwel geen grond zijn tot intrekking van de beschikking om bewarend beslag toe te laten. Een vordering op zo'n grond is niet meer ontvankelijk nadat de beslagene een zekerheid heeft gesteld (32).

b. Schadevergoeding

De beslagene kan bij onverantwoord beslag een vordering tot schadevergoeding tegen de beslaglegger instellen.

Alle geschillen i.v.m. de aansprakelijkheid van de beslaglegger voor schade, door het beslag op het schip of voor alle kosten die gesteld werden om het te beëindigen of om het te voorkomen, worden overeenkomstig art. 6 Verdrag van Brussel d.d. 10 mei 1952 geregeld door de wet van de verdragsluitende staat waarbinnen het beslag gelegd of aangevraagd is.

De beslaglegger zal alle schade, die uit de onbeschikbaarheid van het schip voortvloeit, moeten betalen omdat het schip onder bewarend beslag bleef ook al bewees de beslagene dat hij niet de schuldenaar was en had daarom dan ook geen zekerheid had gesteld (33).

(29) Beslagr. Antwerpen, 15 januari 1981, "Orcombe", *onuitg.*, A.R., nr. 68.487, aangehaald door BEIRENS, J., *l.c.*, p. 1467/A/4, nr. Ai.

(30) DUJARDIN, R., *o.c.*, p. 30, nr. 117; THEUNIS, J., *l.c.*, p. 25, nr. 2.2.

(31) DUJARDIN, R., *o.c.*, p. 29, nr. 113.

(32) Beslagr. Antwerpen, 9 september 1976, "Sarbo", *onuitg.*, aangehaald door DELWAI-DE, L., *o.c.*, p. 195, nr. 176.

(33) Kh. Antwerpen, 23 mei 1952, "Robert", *Jur. Anvers*, 1954, 179.

Afdeling II. Borgstelling door de beslagene

De borgstelling ten laste van de beslagene kent reeds een zeer oude traditie. Vóór de Wet van 4 september 1908 bestond ze reeds. Diezelfde wet regelde in art. 8 de zekerheidstelling en werd overgenomen door art. 1479, 1° lid Ger. W..

1. Rechtsgrond

Er werd, volgens een oeroud Antwerps gebruik dat door de costumen van Antwerpen bevestigd werd, de beslagene steeds de mogelijkheid verleend om het beslag op te heffen, mits hij een voldoende, door de voorzitter bepaalde, borgstelling verstrekte (34). Eens de borgstelling verleend werd, moet het beslag ongedaan gemaakt worden, ook dit is niet door het Gerechtelijk Wetboek geregeld.

De borgstelling door de beslagene geleverd teneinde de opheffing van het beslag te bekomen wordt evenwel geregeld in art. 5 Verdrag van Brussel d.d. 10 mei 1952. Krachtens art. 5, 1° lid zal de opheffing van het beslag toegestaan worden wanneer er voldoende borgtocht of zekerheid gesteld is, behalve wanneer er op grond van art. 1, 1° lid litt. o en p, beslag werd gelegd. In zo'n geval kan de beslagrechter de beslagene toestaan om het schip, gedurende het beslag, verder te exploiteren of beheren.

Het borgstellen door de beslagene mag overeenkomstig art. 5, 2° lid nooit als een erkenning van aansprakelijkheid en evenmin als het afstand doen van het voorrecht tot beperking van de aansprakelijkheid van de eigenaar, beschouwd worden. In het ontwerp van Lissabon wordt dit geconfirmeerd in art. 4 (3).

2. Omvang

De begroting van de omvang van de borgstelling vormt meestal het grootste probleem. Normaliter dekt de borgstelling voldoende zowel de hoofdsom, als de interesten en kosten, waarvoor de beslaglegging werd toegestaan.

Niettemin (hetgeen blijkt uit de voorbereidende commissies van het C.M.I.) moet rekening worden gehouden met de beperkte aansprakelijkheid van de reder, waardoor de borgstelling ongetwijfeld gelimiteerd wordt (35).

(34) SMEESTERS, C. en WINKELMOLEN, G., *o.c.*, III, p. 435-436, nr. 1236.

(35) DELWAIDE, L., *o.c.*, nr. 182, p. 201-202; THEUNIS, J., *l.c.*, p. 27, nr. 1.1.

Deze stelling werd in een cassatiearrest bevestigd (36). Voordien werd in een beschikking geoordeeld dat het bewarend beslag op een lichter slechts aanvaard werd ten belope van de beperkte aansprakelijkheid van de scheepseigenaar (37).

Dit alles ontnemt de beslaglegger het recht niet op een voldoende zekerheid die niet minder mag zijn dan het bedrag dat bij beschikking bepaald werd (38).

Het is niet ondenkbaar dat beide partijen niet tot een overeenstemming komen over de genoegzaamheid van de borgtocht of zekerheid. In zo'n omstandigheden komt de rechter of de bevoegde rechtsmacht tussenbeide en stelt dan de aard en het bedrag ervan vast (39). De Antwerpse beslagrechter heeft, cf. art. 5 2° lid in een gelijkaardige situatie moeten tussenkomen (40). In een ander geding hield de beslagrechter er een andere mening op na, omdat volgens hem de beslagrechter niet aan de partijen een bepaalde tekst mag opleggen (41). Deze visie is strijdig met art. 5, 2° lid Verdrag van Brussel d.d. 10 mei 1952.

3. Aard

In Antwerpen en overeenkomstig art. 5 Verdrag van Brussel d.d. 10 mei 1952, wordt van iedere beslagene een borgstelling geëist indien hij zijn schip wil bevrijden van het opgelegde beslag. In de praktijk maakt men gebruik van een bankgarantie of van een garantie van een representatieve P & I Club. Deze borgen staan samen met de reder of met iedere derde solidair garant dat elke beschikking ten voordele van de beslaglegger zal worden uitgevoerd (42).

De borgstelling door een derde verstrekt om het schip van het beslag te bevrijden, moet de duidelijke verplichting bepalen elke veroordeling uit te voeren die zal worden uitgesproken ten gunste van de schuldeiser van de zeevordering en ten laste van om het even welke schuldenaar ook, dus ook tegen de bevrachter (43). Als de beslagene zijn borgstelling bij zijn agent te Antwerpen blokkeert, wordt dit niet als een voldoende borgstelling om het

(36) Cass., 26 maart 1982, "Orcombe", *Rechtspr. Antw.*, 198384, 121, R. W., 1981-82, 2887, *Pas.*, 1982, I, 886, *Eur. Vervoerr.*, 1982, 533, noot GOOSSENS, A. en WIJFFELS, R.

(37) Beslagr. Antwerpen, 29 juni 1979, "Tejo", *Eur. Vervoerr.*, 1980, 311.

(38) THEUNIS, J., *l.c.*, p. 27, nr. 1.1.

(39) Art. 5, 2° lid Verdrag van Brussel d.d. 10 mei 1952.

(40) Beslagr. Antwerpen, 28 maart 1980, "Bentainer", *Rechtspr. Antw.*, 1981-82, 187.

(41) Beslagr. Antwerpen, 6 juni 1985, "Chandan Star", *onuitg.*, aangehaald door DELWAIDE, L., *o.c.*, p. 202, nr. 182, vn. 19.

(42) THEUNIS, J., *l.c.*, p. 27, nr. 1.

(43) Beslagr. Antwerpen, 6 juni 1985, "Chandan Star", *onuitg.*, A.R., nr. 4.840, aangehaald door BEIRENS, J., *l.c.*, p. 1467/A/6, nr. A.

schip vrij te krijgen beschouwd omdat ze onder de uitsluitende controle van slechts één partij staat (44).
Het wordt door de rechtsleer aanbevolen om rekening te houden met de rechtspraak van het Hof van Cassatie bij het opstellen van een bankgarantie (45).

Hoofdstuk IV. OPEENVOLGENDE BESLAGEN

Een schip mag, overeenkomstig art. 1469 § 3 Ger. W. en art. 3 (3) Verdrag van Brussel d.d. 10 mei 1952, niet meer dan éénmaal, voor dezelfde schuldvordering en door dezelfde schuldeiser in beslag genomen worden en voorwerp worden van borgtocht of zekerheid. Indien voor een in beslag genomen schip een borgtocht of een zekerheid is gesteld, hetzij om de opheffing van het beslag te voorkomen, moet elk later beslag door dezelfde schuldeiser voor dezelfde zeevordering op dat schip of op enig ander schip dat aan dezelfde eigenaar toebehoort, worden opgeheven en het schip worden vrijgegeven, tenzij de partij bewijst dat de borgtocht of de zekerheid algeheel was vrijgegeven vóór het nieuwe beslag of dat er een andere geldige reden bestaat om dit te handhaven.
Hierna zullen enkele begrippen summier worden geduid.

De borgtocht of zekerheid wordt in bijna elke procedure tot bewarend beslag op schip nagestreefd, dit om van de beslagene een onderpand voor de nog bestaande vordering te verkrijgen. Het is misschien daarom dat de procedure voor bewarend beslag op een zeeschip zo soepel verloopt. Voor binnenschepen worden meer eisen, cf. art. 1413 en 1415 Ger. W., gesteld daar de schuldeiser in casu niet een zeevordering kan inroepen (46). In Antwerpen werd door het veelvuldig voorkomen van het bewarend beslag, gebruik gemaakt van een oeroude gewoonte (47) om de beslagene de mogelijkheid te geven om het beslag op te heffen, mits hij een borgstelling verstrekt die gelijkwaardig was met het bedrag waarvoor beslag werd gelegd (48).

De modaliteiten van de borgtocht of zekerheid en al hetgeen dat hiermee in verband staat, wordt in dit artikel niet verder uitgewerkt.

(44) Beslagr. Antwerpen, 18 december 1980, "Evmits", *onuitg.*, A.R., nr. 66.910, aangehaald door BEIRENS, J., *l.c.*, p. 1467/A/5, nr. A.

(45) Cass., 10 mei 1976, "Omala", *Arr. Cass.*, 1976, 1008, *Eur. Vervoerr.*, 1973, 768, noot DE PAEP, R., *Pas.*, 1976, I, 969, noot, *Rechtspr. Antw.*, 1979-80, 3 en R.W., 1976-77, 1709; DELWAIDE, L., *o.c.*, p. 202, nr. 183.

(46) *Supra* hfdst. II.

(47) *Supra* afd. II 1.

(48) *Supra* vn. 196.

Wat wordt onder "mag ... niet meer dan eenmaal een schip in beslag genomen worden ..." verstaan?

In de beide artikels wordt hetzelfde beoogd maar in de verdragstekst wordt er een beperking ingebouwd. Het tweede beslag zou mogelijk worden indien het gelegd werd in een niet-verdragsstaat. België heeft daarentegen het tweede beslag verboden voor eender welk land en maakt daarin geen onderscheid. De voorwaarden die in de beide artikels worden opgesomd en cumulatief zijn, tot verbod van een opeenvolgend beslag, worden hier even verduidelijkt.

Het tweede beslag dat opeenvolgend is, is verboden. M.a.w. wanneer het eerste beslag dat reeds effectief en rechtsgeldig is, nog niet opgeheven is of door een borgstelling is opgeheven, of wanneer men door een borgstelling een dreigend bewarend beslag heeft willen afwenden.

Alleen in de eerste twee gevallen zijn de effectiviteit en rechtsgeldigheid voor het eerste beslag vereist. Er kan misschien d.m.v. enkele rechterlijke uitspraken hieromtrent wat meer klaar te geschapen worden.

De beslaglegger kan voor een tweede maal op een zeeschip bewarend beslag leggen ingevolge een vergissing in het exploit van de gerechtsdeurwaarder (49). Het vormgebrek, nl. het zich vergissen i.v.m. de identiteit van de scheepseigenaar, doet geen afbreuk aan het recht om op grond van hetzelfde verlof een tweede beslag te leggen. Het dient wel te gebeuren voordat de beslagene borgtocht of zekerheid gegeven had (50).

Heeft de beslagene een zekerheid gesteld ter gelegenheid van het eerste beslag of om het te voorkomen, dan moet het tweede beslag worden opgeheven (51).

De beslaglegger die van een Griekse rechter de toelating verkrijgt om bewarend beslag te leggen op het schip en deze toelating overeenkomstig de Griekse wetgeving in het Griekse register van hypotheekbewaring had overgeschreven zonder ooit effectief het schip te immobiliseren, mag een tweede beslag leggen (52). In het derde geval is er geen effectiviteit van het eerste beslag vereist, een dreiging volstaat, en waarvoor een zekerheid of borgstelling geleverd werd om het af te wenden.

Het opeenvolgend beslag is niet alleen verboden als het opgelegd wordt op het eerste schip waar al beslag op werd gelegd maar ook op de zustersche-

(49) Beslagr. Antwerpen, 20 februari 1975, "Veliko Tirново", *Rechtspr. Antw.*, 1974, 324, noot L.D.

(50) Beslag. Antwerpen, 20 februari 1975, "Veliko Tirново", *Rechtspr. Antw.*, 1974, 324, noot L.D.; L.D., noot onder Beslagr. Antwerpen, 20 februari 1975, "Veliko Tirново", *Rechtspr. Antw.*, 1974, 324.

(51) Beslagr. Antwerpen, 22 oktober 1984, "Kapetan Pavlovic", *onuitg.*, A.R., nr. 99.957, aangehaald door BEIRENS, J., *l.c.*, p. 1469/A/2, nr. A/6.

(52) Beslagr. Antwerpen, 18 juni 1981, "Georgios-K", *onuitg.*, A.R., nr. 67.645, bevest., Antwerpen, 9 juni 1982, *onuitg.*, A.R., nr. 2288/d, aangehaald door BEIRENS, J., *l.c.*, p. 1469/A/1, nr. A/2.

pen van dezelfde eigenaar cf. art. 1469 § 1 2° lid Ger. W. en art. 3 (1) Verdrag van Brussel d.d. 10 mei 1952 (53).

De beide artikels verhinderen anderzijds niet dat er voor dezelfde zeevordering door dezelfde schuldeiser op een tweede schip van een andere eigenaar bewarend beslag gelegd wordt. Als de beslagene reeds een borgtocht of zekerheid heeft verleend om dringend bewarend beslag op het betrokken schip af te wenden, dan is het tweede beslag op een ander schip van dezelfde reder eveneens verboden.

De schuldeiser moet dezelfde zijn of een ander die door cessie, subrogatie of anderszins in diens rechten is getreden opdat er sprake kan zijn van een opeenvolgend beslag. Een derde schuldeiser kan wel op grond van een andere zeevordering een tweede beslag leggen.

Opeenvolgend beslag is verboden wanneer deze gelegd wordt op grond van dezelfde zeevordering. Beroept de schuldeiser zich daarentegen op een andere zeevordering dan is het tweede beslag toegelaten.

Er bestaan twee uitzonderingen waar het opeenvolgend beslag wel is toegelaten, nl. wanneer het schip in beslag genomen werd en ervoor een borgtocht of zekerheid is gesteld (54).

Vooreerst wanneer er bewezen is dat de borgtocht of zekerheid al volledig was vrijgegeven vóór het nieuwe beslag of wanneer er een "geldige" reden bestaat om het nieuwe beslag te handhaven of om er één te leggen.

Hoofdstuk V. RECHTSPLEGING

1. Verzoekschrift

Krachtens art. 4 en 6, 2° lid Verdrag van Brussel d.d. 10 mei 1952 kan slechts bewarend beslag gelegd worden op een zeeschip na daartoe toelating te hebben verkregen van de rechter. In België is dit de beslagrechter. M.i. moet steeds toelating gevraagd worden indien men op een zeeschip bewarend beslag wil leggen, behoudens art. 8 (4) en (5) Verdrag van Brussel 10 mei 1952 krachtens een vonnis (55). Voor het bewarend beslag op een binnenschip is het verlof van de beslagrechter niet vereist.

Indien de schuldeiser zich niet kan beroepen op een vonnis cf. art. 1414 Ger. W. dan moet hij eerst bij eenzijdig verzoekschrift de toelating van de beslagrechter vragen cf. art. 1417, 1° lid Ger. W.. Het verzoekschrift moet op straffe van nietigheid de in art. 1026 Ger. W. voorgeschreven vermeldingen bevatten.

(53) Supra hfdst. II, afd. III, II, 2.

(54) L.D., noot onder Beslagr. Antwerpen, 20 februari 1975, "Veliko Tirново", *Rechtspr. Antw.*, 1974, 324.

(55) Supra hfdst. II, afd. I en II.

Om het bepalen van de tegenborgstelling te vergemakkelijken, is het aanbevelenswaardig om alle elementen hiervoor nodig in het verzoekschrift te vermelden (56). Overeenkomstig art. 1027, 1° lid Ger. W. wordt het verzoekschrift in tweevoud ter griffie neergelegd of bij brief naar de griffie gezonden. Het verzoekschrift wordt op zijn datum voor gezien getekend door de griffier en ingeschreven in het register der verzoekschriften (57). De beslagrechter onderzoekt de vordering. Hij kan de verzoeker en zelfs de tussenkommende partijen in raadkamer oproepen. Deze oproeping wordt door de griffier bij gerechtsbrief aan de verschillende partijen gezonden (58).

De praktijk heeft deze procedure enigzins aangepast wegens de hoogdringendheid die in zo'n gevallen meestal aanwezig is. Het is de gewoonte dat de advocaat van de verzoeker persoonlijk met het verzoekschrift naar de beslagrechter gaat en in raadkamer de nodige uitleg verschaft. Door een analoge toepassing van de artn. 1036 en 1037 Ger. W. kan de advocaat zelfs op eender welk uur, dag en nacht, inbegrepen zaterdagen, zon- en feestdagen naar de beslagrechter gaan om van hem het verlof tot bewarend beslag te verkrijgen. Zelfs indien de griffier niet aanwezig is, kan de beschikking door de beslagrechter worden opgesteld (59). Als de beslagrechter het verzoek inwilligt, bepaalt hij tevens tot welk bedrag het bewarend beslag wordt toegestaan (60).

Conform art. 1029 Ger. W. zou de beschikking van de beslagrechter gegeven worden binnen de acht dagen na de neerlegging van het verzoekschrift en zou ze bij voorraad uitvoerbaar zijn, niettegenstaande voorziening en zonder borgstelling, tenzij de rechter anders heeft beslist.

In praktijk doet de beslagrechter in dringende gevallen onmiddellijk uitspraak en beveelt hij de tenuitvoerlegging van zijn beschikking op de minuut (61), om zelfs het bewarend beslag tussen negen uur 's avonds en zes uur 's morgens en op zaterdag, zon- en feestdagen te leggen (62).

(56) Supra hfdst. III, afd. I, 2.

(57) Artn. 1027, 2° lid en 1417, 2° lid Ger. W.

(58) Art. 1028 Ger. W.

(59) Art. 786, 3° lid Ger. W.

(60) Art. 1418, 2° lid Ger. W.

(61) Artn. 1041 en 1395, 2° lid Ger. W.

(62) Art. 1387 Ger. W.

2. Bevoegdheid

a. Beslagrechter

1. *Ratione loci*

Bevoegd is de beslagrechter van het gerechtelijk arrondissement in het gebied waarin het schip zich bevindt op het ogenblik dat het beslag gelegd wordt (63). Dit includeert dat er slechts bewarend beslag mag gelegd worden wanneer het schip zich bevindt in het rechtsgebied van de beslagrechter die het verlot verleende en niet in een ander gerechtelijk arrondissement.

Het is dan ook mogelijk dat er reeds toelating aangevraagd en gegeven wordt om bewarend beslag te leggen nog vóór het schip in het rechtsgebied van de bevoegde beslagrechter aankomt (64). Om bevoegdheidsconflicten te vermijden, zijn de beslagrechters en de gerechtsdeurwaarders territoriaal gebonden aan hun gerechtelijk arrondissement (65). Wat betekent dat ze slechts binnen hun rechtsgebied bevoegd zijn. Wanneer er echter op een schip bewarend beslag gelegd wordt op een bevaarbare waterloop waarvan de middenlijn de grens vormt van twee gerechtelijke arrondissementen, dan zijn de beslagrechters en deurwaarders van beide gerechtelijke arrondissementen bevoegd (66).

Er kan ook buiten het gerechtelijk arrondissement bewarend beslag gelegd worden op een schip maar dan moet er rekening gehouden worden met internationaalrechtelijke regels (67).

2. *Ratione materiae*

In het begin van dit hoofdstuk werd reeds verwezen naar art. 4 en 6, 2° lid Verdrag van Brussel d.d. 10 mei 1952. Volgens dit Verdrag zou alleen de beslagrechter cf. het Belgisch gerechtelijk recht, bevoegd zijn om verlot tot bewarend beslag op een zeeschip te verlenen. Er bestaat onenigheid in de rechtsleer, nl. of er al-dan niet toelating vereist is wanneer men krachtens een vonnis bewarend beslag wil leggen (68). De bevoegdheid van de beslagrechter in een procedure bij verzoekschrift staat buiten kijf. Voor bewarend beslag op binnenschepen is het gemeen recht steeds van toepas-

(63) Artn. 1467, 1° lid en 633 Ger. W.

(64) Beslagr. Antwerpen, 4 mei 1976, "Volta Wisdom", *Rechtspr. Antw.*, 1975-1976, 164 en *Eur. Vervoerr.*, 1977, 113.

(65) Artn. 633 en 516 Ger. W.

(66) Art. 625 Ger. W.

(67) *Supra* hfdst. II, afd. III, I, 2.

(68) *Supra* hfdst. II, afd. II, 4, 2.

sing. De vraag naar de hoogdringendheid stelt zich hier opnieuw. Ook hierover bestaan er in de rechtsleer verschillende meningen (69). Indien men de primauteit van het verdrag op de wet erkent en naleeft, is er m.i. nooit hoogdringendheid vereist, behalve i.g.v. art. 8 (4) en (5) Verdrag van Brussel d.d. 10 mei 1952 i.g.v. een procedure m.b.t. binnenschepen.

b. Feitenrechter

De bevoegdheid van de feitenrechter wordt door art. 7 Verdrag van Brussel d.d. 10 mei 1952 geregeld. Dit betekent dat, overeenkomstig het "forum arresti"-principe, bevoegdheid gegeven wordt aan de rechtbanken van de staat waar het beslag gelegd is (70). Deze hebben dan alle rechtsmacht om in het bodemgeschil uitspraak te doen, wanneer ze volgens de interne wetgeving daarvoor bevoegd zijn.

3. Bewarend beslag

a. Beslagexploot

Het deurwaardersexploot, dat op verzoek van de beslaglegger werd opgesteld, moet aan de gestelde voorwaarden van de artn. 43 en 1389 Ger. W., op straffe van nietigheid, voldoen (71). Deze essentiële en noodzakelijke vermeldingen zijn ook verplichtend voor alle andere beslagexplooten en worden daarom in dit artikel niet verder besproken.

De vermelding van de woonplaatskeuze van de beslaglegger, op straffe van nietigheid, is van belang wanneer er bij beschikking verleend op verzoekschrift of krachtens een vonnis bewarend beslag gelegd wordt (72). Indien er bij beschikking op verzoekschrift bewarend beslag wordt gelegd dan moet de woonst in het gerechtelijk arrondissement van de beslagrechter gekozen worden. Anderzijds is de woonstkeuze afhankelijk van de plaats waar het schip krachtens een vonnis in bewarend beslag wordt genomen. Naast de artn. 43 en 1389 is ook art. 1470 Ger. W., van toepassing i.g.v. bewarend beslag op zee- en binnenschepen. Dit artikel schrijft voor dat naast de vermeldingen van art. 1389 Ger. W. nog aan twee voorwaarden moet voldaan zijn. De eerste voorwaarde vereist, naast de gewone vermelding van het gevorderde bedrag en van de titel cf. art. 1389, 3° lid Ger. W., dat er tevens een afschrift van de titel mee moet betekend worden. De tweede voorwaarde doet ongetwijfeld vragen rijzen. Wat wordt er namelijk onder "korte of beknopte beschrijving van het schip" verstaan, reke-

(69) *Supra* hfdst. II, afd. I.

(70) DELWAIDE, L., *o.c.*, p. 179-184, nrs. 166-169.

(71) BRIERS, M., *o.c.*, p. 205, vn. 91.

(72) Art. 1389, 1° lid Ger. W.

ning houdend met het feit dat art. 1470 Ger. W., niet op straffe van nietigheid is voorgeschreven (73)?

De wet bepaalt niet wat onder korte of beknopte beschrijving wordt verstaan.

M.i. moet de beslaglegger alle voorzorgen nemen om eventuele verwarring te vermijden. Dit is mogelijk wanneer de beschrijving zodanig is, dat de beslagene zich niet over de identiteit van het in beslag genomen schip kan vergissen. Zolang de belangen van de beslagene niet geschaad worden, is het beslagexploot rechtsgeldig wanneer het slechts de naam van het schip vermeldt, op voorwaarde dat er in de haven geen schip is dat een gelijklopende naam draagt (74).

Een analoge toepassing van art. 1546, 2° lid Ger. W. m.b.t. op straffe van nietigheid voorgeschreven vermeldingen van de naam van het schip, soort, tonnemaat en soort van voortstuwingskracht, is bij bewarend beslag niet vereist.

De gerechtsdeurwaarder kan steeds in zijn beslagexploot een diepgaande beschrijving van het schip vermelden. Hiervoor kan hij beroep doen op de verkregen informatie van de havenautoriteiten, de kapitein, het Lloyd's Register of Shipping, de Lloyd's Shipping Information Services, de Shipping Signaling Services N.V. (75). Het is onontbeerlijk dat het uur van de betekening in het beslagexploot wordt vermeld. Dit is van belang wanneer de beslaglegger een tegenborg moet stellen, waardoor het mogelijk wordt na te gaan of deze binnen de opgelegde termijn geleverd werd (76). Het uur kan eveneens determinerend zijn om de schade door immobilisatie te berekenen die opgelopen werd door een roekeloos of tergend beslag.

Voorts is de naleving van de artn. 45, 1501 en 1502 Ger. W. op straffe van nietigheid en het art. 862 § 1 10 Ger. W. op straffe van absolute nietigheid en art. 523 Ger. W., e.a. vereist (77).

b. Betekening

Het afschrift van het beslagexploot wordt terstond aan de kapitein of, bij diens ontstentenis, aan de persoon die belast is met de bewaring van het schip, gelaten (78). Door de betekening aan de kapitein wordt normaliter via hem de scheepseigenaar op de hoogte gesteld van het bewarend beslag.

(73) Artn. 1389 en 1470, 1° lid 1 Ger. W.; BRIERS, M., *o.c.*, p. 205, vn. 91; Art. 1389, 4° lid Ger. W., moet wel op straffe van nietigheid vervuld zijn.

(74) Art. 861 Ger. W.

(75) DELWAIDE, L., *o.c.*, p. 221, nr. 189; DUJARDIN, R., *o.c.*, p. 36, nr. 132.

(76) *Supra* hfdst. III, afd. I, 4.

(77) DUJARDIN, R., *o.c.*, p. 37-38, nr. 132.

(78) Art. 1471, 1° lid Ger. W.; SMEESTERS, C. en WINKELMOLEN, F., *o.c.*, III, p. 441, nr. 1239.

Het is m.i. niet noodzakelijk om dan ook nog de reder en/of de schuldenaar hiervan d.m.v. een betekening te verwittigen (79).

Men kan niet opwerpen dat de rechten van de verdediging in het gedrang komen of geschaad worden. Dit is wel mogelijk wanneer er op een onbemand schip beslag zou worden gelegd. In zo'n geval lijkt het m.i. niet onnodig om voor de scheepseigenaar en/of schuldenaar een afzonderlijke betekening aan hun woonplaats of zetel te zorgen.

De gerechtsdeurwaarder kan ook bij de betekening met allerlei praktische problemen te kampen hebben (80).

c. De aanzegging

Het beslag wordt door de gerechtsdeurwaarder aan de waterschout of, bij diens ontstentenis, aan de havenmeester, met aanmaning het afvaren van het inbeslag genomen schip te beletten, aangezegd (81).

De waterschout verleent zijn medewerking, i.g.v. een wettelijke opvoeding, aan de gerechtsdeurwaarder op vertoon van het bevelschrift van de beslagrechter of het vonnis ten gronde dat cf. art. 1414 Ger. W. als toelating geldt.

Hij brengt de kapitein in kennis van zijn tussenkomst d.m.v. een procesverbaal en hij waakt er met alle middelen over dat het beslag wordt nageleefd (82). De waterschout zal eveneens aan de havenmeester het bevel geven om het schip te laten vertrekken. Voor alle tussenkomsten van de waterschout is een vergoeding verschuldigd door de beslaglegger (83). Er bestaat ook de mogelijkheid om aan het loodswezen aanzegging te doen, waardoor dit als een verbod geldt om een loods uit te sturen (84). In kanalen of rivieren met sluizen, die niet behoren tot het gebied van een waterschout of van een havenmeester, kan aanzegging, cf. art. 1471, 2° lid Ger. W., door de gerechtsdeurwaarder aan de sluiswachters, stroomopwaarts of stroomafwaarts van de plaats waar het schip ligt, worden gedaan (85). Die aanzegging kan ook aan brugwachters worden gedaan (86).

De gerechtsdeurwaarder kan eveneens in elke stand van het geding een bewaarder van het in beslag genomen schip aanstellen (87).

Er bestaat geen verwarring tussen de term "bewaarder" van art. 1471, 5° lid Ger. W. en de term "gerechtelijk bewaarder" van art. 1962 B.W. inza-

(79) DUJARDIN, R., *o.c.*, p. 38-39, nr. 133.

(80) *Ibid.*, p. 39, nr. 133.

(81) Art. 1471, 2° lid, Ger. W.

(82) DUJARDIN, R., *o.c.*, p. 40, nr. 139.

(83) Art. 56 K.B. 10 september 1929 houdende Inrichtingsreglement van de zeevaartpolitie.

(84) Art. 1471, 4° lid Ger. W.

(85) Art. 1471, 3° lid Ger. W.

(86) DUJARDIN, R., *o.c.*, p. 41, nr. 143.

(87) Art. 1471, 5° lid Ger. W.

ke het sekwester. De toepassing van art. 1471, 5° lid Ger. W. heeft dan ook niets te maken met het sekwester. De "bewaarder" is een persoon die toezicht op het schip houdt om zowel de bevoegde diensten als de gerechtsdeurwaarder te verwittigen wanneer het schip ondanks bewarend beslag aanstalten maakt om te vertrekken.

Volgens sommige auteurs kan de gerechtsdeurwaarder de kapitein of de binnenschipper of elk bemanningslid als bewaarder aanstellen (88). Dit doet vragen rijzen aangaande de tegenstrijdige belangen die aan de bewaarder worden opgelegd. De havenautoriteiten blijven, spijs het bewarend beslag op het schip, bevoegd om van de kapitein de verplaatsing naar een andere ligplaats te vorderen (89).

d. Voorwerp van het bewarend beslag.

Het bewarend beslag omvat het schip en de uitrusting of scheepsbestanddelen van het schip (90). Het omvat niet de vracht, het scheepstoebehooren en de bunkers (91). Voorts slaat de toelating tot bewarend beslag ook op de zeebrief en op het bewijs van deugdelijkheid (92). Deze documenten kunnen door de gerechtsdeurwaarder in beslag genomen worden en ze worden door hem bewaard tot de opheffing van het beslag of de tenuitvoerlegging (93).

De gerechtsdeurwaarder kan van rechtswege, op grond van de toelating "tot inbeslagneming", zowel bij verzoekschrift als bij beslag krachtens een vonnis de documenten in beslag nemen (94). Hij is er niet toe verplicht, maar hij is ertoe gerechtigd (95). De ratio legis van dit artikel is dat door de inbeslagneming en het bewaren van deze documenten door de gerechtsdeurwaarder een bijkomende zekerheid geschapen wordt, zodat een eventuele ontvluchting onmogelijk wordt (96).

De gerechtsdeurwaarder moet de zaak op de voet volgen en bereikbaar zijn om indien nodig de documenten weer aan de kapitein te overhandigen (97).

(88) DELWAIDE, C., *o.c.*, p. 222, nr. 190; DUJARDIN, R., *o.c.*, p. 43, nr. 149; SMEESTERS, C. en WINKELMOLEN, G., *o.c.*, III, p. 440, nr. 1238.

(89) LANGAVANT, E. en REZENTHEL, R., "Le revers de l'autonomie ou la notion de port victime", *D.M.F.*, 1986, 387-396; REZENTHEL, R. en CAUBERT, A., "Les autorités portuaires face à la procédure de saisie des navires étrangers", *D.M.F.*, 1979, 703-708.

(90) THEUNIS, J., *l.c.*, p. Art. 1467-5, nr. 3; supra hfdst. I, 3.

(91) Supra vn. 29 en 30.

(92) DUJARDIN, R., *o.c.*, p. 33, nr. 125.

(93) Art. 1470 Ger. W.

(94) DUJARDIN, R., *o.c.*, p. 33, nr. 125.

(95) *Ibid.*, p. 33, nr. 125.

(96) *Ibid.*, p. 33, nr. 126; VAN REEPINGHEN, C., *o.c.*, 548.

(97) BRIERS, M., *o.c.*, p. 204, vn. 86; DUJARDIN, R., *o.c.*, p. 33, nr. 127.

e. Inschrijving van beslagexploot.

1. *Inschrijving.*

Zoals de vorderingen en vonnissen m.b.t. de zakelijke rechten die geen voorrechten zijn, worden ook de beslagexplooten binnen de tien dagen in het scheepsregister te Antwerpen ingeschreven (98).

Door de publiciteit worden derden verwittigd dat het schip onder bewarend beslag ligt. De termijn van tien dagen begint te lopen vanaf nul uur van de dag waarop het beslag betekend werd (99). Hieronder worden ook de zaterdagen, zon- en feestdagen gerekend. De tiende dag of vervaldag is in de termijn begrepen. Wanneer de vervaldag op een zaterdag, zon- of feestdag valt, dan wordt de vervaldag verplaatst op de eerstkomende werkdag (100).

De inschrijving gebeurt door overlegging van het beslagexploot en van een gewaarmerkt afschrift aan de bewaarder (101). Daarnaast eist, in praktijk, de bewaarder eveneens een voor eensluidend verklaard afschrift van de beschikking van de beslagrechter of het vonnis ten gronde krachtens hetwelk bewarend beslag werd gelegd (102). Het origineel beslagexploot wordt aan de gerechtsdeurwaarder terugbezorgd en de bewaarder behoudt de kwesticieuzе afschriften (103).

Wanneer het in beslaggenomen schip niet te boek is gesteld, beperkt de bewaarder zich ertoe van de overlegging van de in art. 1482, 2° lid Ger. W. bedoelde bescheiden aantekening te doen in het register der weergelegde stukken, met dien verstande dat hij de inschrijving doet indien de teboekstelling gevorderd wordt (104). Een reeds ter inschrijving aangeboden of ingeschreven bewarend beslag verhindert niet dat een nieuw beslag op hetzelfde schip wordt toegestaan (105). Dit is slechts mogelijk in die gevallen waar het door art. 1469 § 3 Ger. W. en art. 3 (3) Verdrag van Brussel d.d. 10 mei 1952 toegelaten is.

Dit nieuw beslag wordt overeenkomstig art. 1472 Ger. W. ingeschreven of ter inschrijving aangeboden (106). Dit gebeurt met de vermelding van de elementen van het eerste beslag. De tweede beslaglegger kan dan beslissen om de procedure voort te zetten en om autonoom een uitvoerbare titel te bekomen (107).

(98) Art. 1472, 1° lid Ger. W.

(99) Art. 52, 1° lid Ger. W.

(100) Art. 53 Ger. W.

(101) Art. 1472, 2° lid Ger. W.

(102) DUJARDIN, R., *o.c.*, p. 43, nr. 151.

(103) *Ibid.*, p. 43, nr. 151.

(104) Art. 1472, 3° lid Ger. W.; DELWAIDE, L., *o.c.*, nr. 191, p. 224-228.

(105) Art. 1473, 1° lid Ger. W.

(106) Art. 1473, 2° lid Ger. W.

(107) DELWAIDE, C., *o.c.*, p. 228, nr. 192.

2. Gevolgen.

Vanaf de inschrijving van het bewarend beslag kunnen later overgeschreven of ingeschreven vervreemdings- of hypotheekakten, niet meer tegen de beslaglegger worden ingeroepen, zolang de inschrijving van het beslagexploot niet vervallen is (108). Dit geldt ook t.o.v. beslagen die niet ingeschreven kunnen worden cf. art. 1472, 3° lid Ger. W.. Het ingeschreven of behoorlijk overgeschreven bewarend beslag maakt de vervreemding of de hypotheek enkel niet-tegenstelbaar aan de beslaglegger (109). Daarnaast is de geldingsduur van het bewarend beslag op schepen, nog een ander belangrijk gevolg van de inschrijving. Buiten de schorsing, voorzien in art. 1453 Ger. W., geldt het beslag gedurende drie jaar, te rekenen vanaf de datum van de inschrijving (110). Dit neemt niet weg dat de beslagrechter het beslag slechts voor een kortere termijn kan toelaten en dat in ieder geval de opheffing vóór het verstrijken van de geldingstermijn gevorderd kan worden (111).

Met de toelating van de beslagrechter kan de termijn met nog eens drie jaar verlengd worden, maar dit kan slechts éénmaal worden toegestaan (112). Het beslag houdt van rechtswege op gevolgen te hebben bij het verstrijken van de geldigheidsduur. Er wordt dan ook geen melding meer van gemaakt in de getuigschriften die de hypotheekbewaarder afgeeft, tenzij de inschrijving is vernieuwd overeenkomstig de artikelen 1475 en 1493 Ger. W. (113). Het verzoek tot vernieuwing van het bewarend beslag op schepen cf. art. 1475 Ger. W., de beschikking tot hernieuwing van het bewarend scheepsbeslag art. 1476 Ger. W. en de betekening van de beschikking tot vernieuwing van het bewarend scheepsbeslag cf. art. 1477 Ger. W., worden in dit artikel niet verder besproken.

Hoofdstuk VI. DOORHALING EN OPHEFFING VAN HET BESLAG

1. Doorhaling

Via een kantmelding kan, met opgave van de oorzaak, de inschrijving door de bewaarder der hypotheeken worden doorgehaald (114). Door de doorhaling wordt de openbaarmaking volledig tenietgedaan. Art. 1480

(108) *Ibid.*, nr. 196bis, p. 232-233.

(109) *Ibid.*, nr. 196bis, p. 232-233.

(110) Art. 1474, 1° lid Ger. W.Ü

(111) DUJARDIN, R., *o.c.*, p. 44, nr. 156; VAN REEPINGHEN, C., *o.c.*, p. 543.

(112) DELWAIDE, L., *o.c.*, p. 230, nr. 193.

(113) Art. 1474, 2° lid Ger. W.

(114) VANDENBERGHE, H., *Voorrechten en hypotheeken 1985-1986*, Leuven, Cabay, 1985, 123.

Ger. W. behandelt enkel de gerechtelijke doorhaling, m.i. is ook de vrijwillige doorhaling mogelijk. Cf. art. 92 en 93 Hyp. W. kan de doorhaling vrijwillig gebeuren krachtens de toestemming van de "belanghebbende partijen, daartoe bevoegd" overeenkomstig art. 92 1° lid Hyp. W. De belanghebbende partij is de beslaglegger of na diens overlijden zijn erfgenamen.

De belanghebbende partijen moeten eveneens bekwaam zijn om de betaling te ontvangen of om te beschikken. De toestemming tot doorhaling moet uitdrukkelijk en in authentieke vorm gegeven worden (115). De gerechtelijke of gedwongen doorhaling kan door de rechtbanken bevolen worden, wanneer de inschrijving zonder wettelijke grond doorging of zonder titel of wanneer ze steunde op een titel die hetzij onregelmatig of hetzij gekweten was (116). Dit betekent dat wanneer er van de beslaglegger of van een andere "belanghebbende partij" geen vrijwillige toestemming wordt verkregen, de beslagene of ieder belanghebbende voor de rechtbank de doorhaling van de inschrijving moet vorderen.

Art. 1480 Ger. W. voorziet dat deze vordering onderworpen is aan de vereisten van artn. 94 en 95 Hyp. W.. Volgens art. 94 Hyp. W. moet de vordering voor "de rechtbank van de plaats waar de inschrijving is gedaan" gebracht worden. Overeenkomstig artn. 1395, 1° lid en 1489, 1° lid Ger. W. is de beslagrechter de enige die bevoegd is om van vorderingen m.b.t. bewaard beslag kennis te nemen c.q. ook de vordering tot doorhaling van de inschrijving van een bewaard beslag.

Een ander gevolg van art. 94 Hyp. W. is dat alleen de beslagrechter te Antwerpen bevoegd is, omdat het enige scheepshypotheekkantoor van België in Antwerpen gevestigd is (117). De vordering wordt bij dagvaarding de beslaglegger ingesteld of aan zijn laatste in het register vermelde gekozen woonplaats betekend (118).

Gezien de beslaglegger op straffe van nietigheid, in het beslagexploot zijn woonstkeuze heeft moeten bepalen in het gerechtelijk arrondissement waar het beslag is gelegd, behalve wanneer hij daar woont, kan de dagvaarding aan die gekozen woonplaats betekend worden (119).

Krachtens art. 95 Hyp. W. kan de beslagrechter de doorhaling bevelen. Wanneer deze door de beslagrechter bevolen is, wordt aan de scheepshypotheekbewaarder een uitgifte of een getekend afschrift van zijn beschikking overhandigd. Eveneens wanneer de beslaglegger verzet heeft gedaan of hoger beroep heeft ingesteld kan de doorhaling geschieden, daar de beschikkingen van de beslagrechter bij voorraad uitvoerbaar zijn, niettegenstaande verzet of hoger beroep en zonder borgtocht indien hij niet

(115) Art. 92, 3° lid Hyp. W.

(116) Art. 92, 3° lid Hyp. W.

(117) DUJARDIN, R., *o.c.*, p. 47, nr. 169.

(118) Art. 94, 3° lid Hyp. W.

(119) Artn. 633 en 1389, 1° lid Ger. W.

bevolen heeft dat er één gesteld wordt (120). Bij de uitgifte moet daarbij ook nog een geloofwaardig stuk worden gevoegd, waaruit blijkt dat de betekening van de beschikking aan de beslaglegger is geschied en een verklaring van de griffier dat er noch verzet, noch hoger beroep is (121).

2. Opheffing

Het bewarend beslag kan door de beslaglegger vrijwillig worden opgeheven. Hiervoor zijn geen betekeningen van de gerechtsdeurwaarder vereist. De wet schrijft hieromtrent niets voor, zodat het volstaat dat de beslaglegger of zijn mandataris kennis geeft aan de verschillende diensten, waaraan het beslagexploot cf. art. 1471 Ger. W. werd aangezegd, van de vrijwillige opheffing. Door de kennisgeving van de opheffing aan de betrokken diensten mag het schip niet meer verhinderd worden bij het verlaten van de haven (122).

BESLUIT

De vluchtige behandeling van het bewarend beslag op zee- en binnenscheepen laat toe om op verschillende gebreken in de wetgeving te wijzen. De wetgever zou de beslagrechters een handje kunnen helpen door betere vertalingen en redacties van de toepasselijke wets- en verdragsartikels ter beschikking te stellen. Dit zou ongetwijfeld de rechtsonzekerheid of vergissingen uit de weg ruimen.

Daarnaast zouden de definities van het "schip", "zeeschip" en "binnenschip" aan de tijd moeten worden aangepast. Dit kan het best door de wetgever gedaan worden d.m.v. exhaustieve definities.

De twistpunten aangaande de toepasselijkheid van de spoedeisendheid, schuldvorderingsvoorwaarden en het toelating vragen aan de beslagrechter, zouden opgelost kunnen worden indien het Verdrag van Brussel consequent zou worden toegepast door haar de primauteit te geven die haar op de wet toekomt.

Een radicalere oplossing zou een nieuwe en aangepaste redactie zijn voor het bewarend beslag op zee- en binnenscheepen zodat door de volledige verwerking van de verdragtekst in de nationale wetgeving een gamma van systemen ontstaat dat in staat zou moeten zijn om alle mogelijke problemen op te lossen.

(120) Artn. 1039, 1° lid en 1395 2° lid Ger. W.

(121) Artn. 1495, 1° lid en 1388 2° lid Ger. W. ; DUJARDIN, R., *o.c.*, p. 48, nr. 173.

(122) *Ibid.*, p. 49, nr. 175.

Tenslotte zou de wetgever de wettelijk voorgeschreven procedures aan de praktijk van de beslagrechters moeten aanpassen, om een snelle en soepele behandeling te garanderen.